

*Беляєва Л.А. к.е.н., доцент
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»
Комірна А.
здобувач освітнього ступеня «магістр»,
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У суб'єктів господарювання, як юридичних так і фізичних осіб, може виникати необхідність використовувати працю найманих працівників на роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, пов'язаних із забрудненням або виконанням їх в несприятливих метеорологічних умовах.

В даних умовах роботодавець зобов'язаний захистити працівника від дії шкідливих і небезпечних умов праці згідно КЗпП і Законом про охорону праці, а також колективним договором [1,2]. Найбільш розповсюдженим методом такого захисту є забезпечення працівників засобами індивідуального захисту (ЗІЗ).

Міністерство соціальної політики своїм наказом № 1804 від 29.11.2018 затвердило Мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці, який вступив у дію з 15 січня 2019 р. [3].

Даним наказом затверджено Особисту картку обліку спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту, орієнтовний перелік небезпек, за яких використовуються додаткові ЗІЗ, орієнтовний перелік робіт, які вимагають застосування відповідних засобів індивідуального захисту та таблицю врахування ризиків для обґрунтування вибору та використання ЗІЗ.

Норми безкоштовної видачі ЗІЗ залишилися незмінними, і сам зміст наказу є більш цікавим для фахівців з охорони праці, але зміни в документальному оформленні стосуються і бухгалтерського обліку на підприємствах. У зв'язку з останніми змінами, тема обліку ЗІЗ стає актуальною.

ЗІЗ, зазвичай, відносять до категорії малоцінних активів, і тут завжди виникає дилема: віднести їх в обліку до оборотних або необоротних активів. На рисунку 1 показана схема, за якою поділяють ЗІЗ, з урахуванням положень діючих нормативних актів.

Роботодавці зобов'язані забезпечити за свій рахунок придбання, комплектування, видачу і утримання ЗІЗ, отже, придбані ЗІЗ є власністю роботодавця, обліковуються як інвентар та підлягають обов'язковому поверненню працівниками.

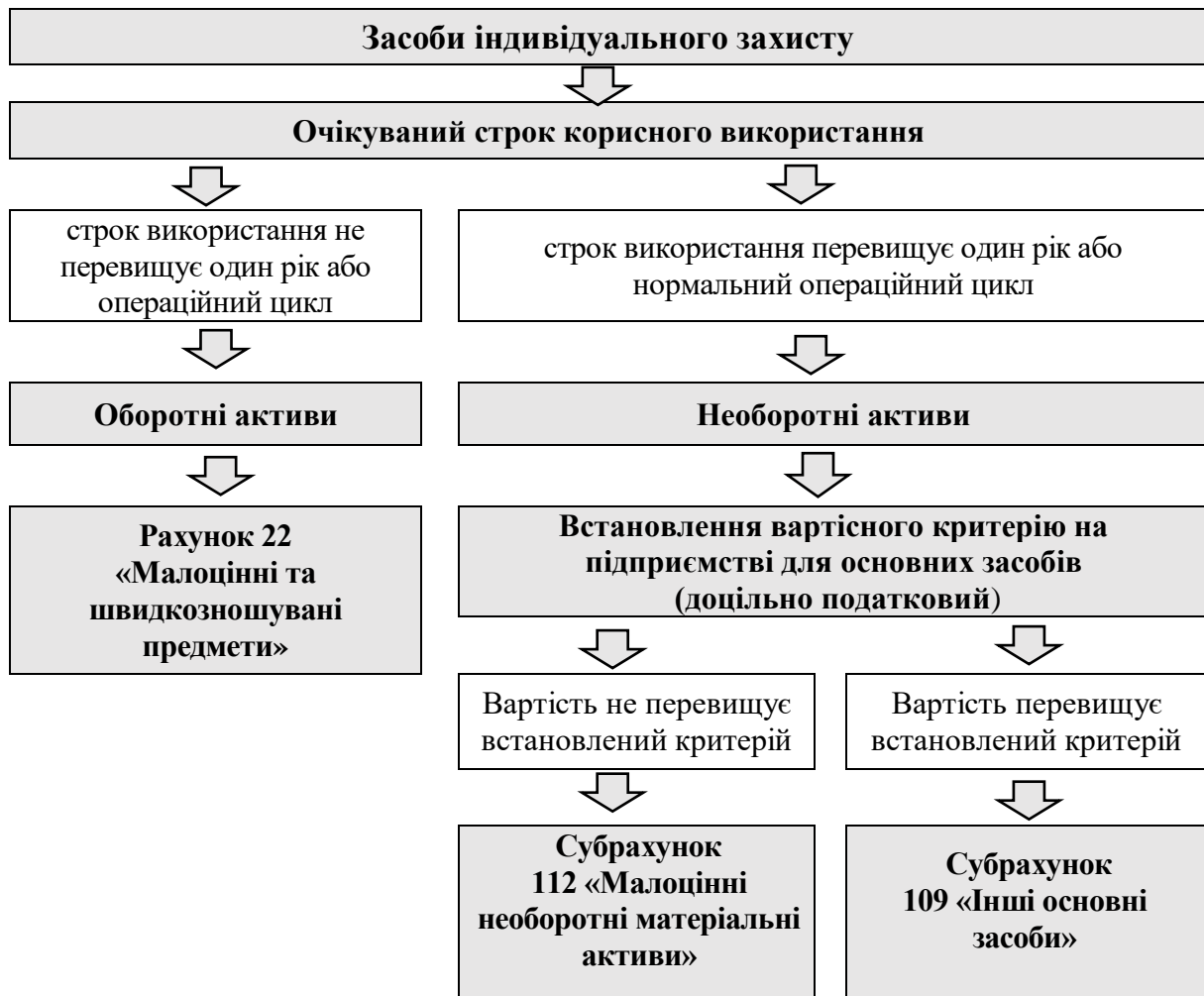

Рис. 1. Класифікація малоцінних матеріальних активів у бухгалтерському обліку
Джерело: сформовано автором

Документальне оформлення руху ЗІЗ в обліку здійснюється первинними документами, вибір яких залежить від того, до якої групи активів буде віднесено конкретний об'єкт.

При умові експлуатації ЗІЗ більше одного року, що передбачає віднесення їх до групи необоротних активів, використовують первинні документи з обліку основних засобів. При експлуатації ЗІЗ менше одного року, використовують спеціалізовані форми з обліку малоцінних швидкозношуваних предметів.

Але не залежно, від того до якої групи будуть віднесені ЗІЗ, особливістю їх документообігу є додаткове ведення особистої картки спеціальної форми, яка і була поновлена з 15 січня 2019 року.

Таку окрему особисту картку обліку спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту заводять на кожного працівника і вона, за своїм призначенням, є регістром оперативного

кількісного обліку виданого кожному конкретному працівнику в індивідуальне користування спецзасобів за встановленими нормами.

Необхідність розподілу, за визначеними критеріями, ЗІЗ та їх документування є також важливим з точки зору їх впливу на фінансовий результат діяльності підприємства під час їх списання на витрати.

Якщо ЗІЗ обліковуються підприємством як малоцінні швидко зношувані предмети (МШП), то відповідно вартість таких МШП, переданих в експлуатацію, виключається зі складу активів із подальшою організацією їх оперативного кількісного обліку за місцями експлуатації та матеріально відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання. У зв'язку з цим витрати підприємства збільшуються на повну суму їх вартості.

Якщо ЗІЗ відносять до малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА), то при передачі їх в експлуатацію, нараховується амортизація за виробничим або прямолінійним методом. Але в практиці діяльності підприємств частіше застосовується один із таких методів: 50 % амортизованої вартості нараховується в першому місяці використання активу, а решта 50 % вартості – у місяці списання його з балансу або 100 % амортизованої вартості нараховується в першому місяці використання активу. Суму нарахованої амортизації включають до витрат підприємства.

Таким чином, методика перенесення вартості всіх ЗІЗ на витрати однакова, різниця лише у часі списання їх з балансу.

Віднесення ЗІЗ до необоротних активів або МШП впливає на трудомісткість обліку та собівартість продукції. Синтетичний і аналітичний облік малоцінних необоротних активів більш трудомісткий в порівнянні з обліком малоцінних швидкозношуваних предметів (знос об'єктів необоротних активів нараховують протягом тривалого часу, необхідне обчислення початкової вартості кожного об'єкта і використання рахунку 15 «Капітальні інвестиції», досить складний порядок списання об'єктів при їх вибутті та ін.). При віднесенні об'єктів до МШП підприємства мають значний вибір методів оцінки при списанні їх вартості на витрати виробництва та обігу, що дозволяє управляти собівартістю продукції, цим пояснюється зацікавленість підприємств у віднесенні більшої кількості предметів до МШП.

Список використаних джерел:

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.71 р. № 322-VIII. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
2. Про охорону праці: Закон України від 14.10.92р. № 2695-XII. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>
3. Мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці: наказ Міністерства соціальної політики від 29.11.2018 № 1804. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1494-18>.

